

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Ei între ei.

Cine ce-și face lui își face.

După 1848 până la 1867, domnind peste țeară Nemții, și anume cu așa numitul „sistem absolutistic“ (adecă cu putere ce lua în socoteală numai voința celor mari, fără a ține, seamă de ceea ce poporul ori popoarelor stăpânite), Ungurii zbieau în gură mare contra acestei împilări nedrepte, ce-i apasă nesocotindu-le voința și dreptul lor; umpleau Europa cu țipetele lor. Și era ea, într'adevăr, cam aspră stăpânirea nemțească, și numele ei de „stăpânire absolutistică“ e azi pomenit cu dispreț, ca cel al unei mari „nedreptăți“ și „volnicii!“

La 1867 în urma unei nenorociri pentru Austria (răsboiul cu Prusia) care a fost un noroc orb și nevrednic pentru Unguri, s'a pus capăt stăpânirii „absolutistice“, care nu prea lua în socoteală voința popoarelor, și s'a făcut loc altui fel de domnie mai înaintat, mai „liberal“, cu cărmuirea prin dietă aleasă, dară din voința poporului și făcând ce va face în numele lui. Ungurii au fost ridicați în șa. Beți de bucuria acestui noroc, cei-ce până ieri strigau contra „nedreptății“ prin Nemți, au întors foaia și au zis: Acum suntem noi la rând! Deși au primit conducerea țării pe lângă fâgăduința că vor cărmui îndreptând pe toate popoarele deopotrivă, și au făcut și lege despre

asta, (legea de naționalitate), ei habar n'au avut de cuvântul dat! Nemția cu toate ale sale a fost încetul pe încetul dată în lături și de ici și de colo, și dintr'o slujbă și dintr'altă, și înlocuită nu cu dreptul tuturor popoarelor și limbilor țării, ci numai și numai cu — *unguria!*

S'a schimbat numele domniei din „absolutism“ în „liberalism“, adecă dela ceva rău la mai bine, dar' numai numele, — felul însuși s'a schimbat din rău în mai rău, pentru-că așa a fost oamenii ce au ajuns a cărmui *mai răi*, decât cei de dinaintea lor. Ei 'și-au zis: Acum suntem noi la larg, haid să strimtorăm noi pe alții, și anume pe popoarele nemaghiare din țeară, rind pe rind și peste tot locul: Înălăturând nemția, ne vîrîm noi pretutindenea dar' *numai noi!* Toți Ungurii erau de aceeași părere și cei-ce aveau stăpânirea (guvernamentalii) și cei din opoziție, (cei nemulțumiți cu cărmuirii). Așa au început guvernele ungurești, netulburate decât de slabele țipete ale noastre, pe care încă le înădușeau ei, ca să nu se prea audă. Și au lunecat din ce în ce mai mult în volnicia contra nemaghiarilor, până dela o vreme volnicia și nedreptatea li-s'a prefăcut în carne și sînge, cât nici față de frații lor (Ungurii din opoziție) ei nu mai puteau și nu voiau să fie drepti.

Așa am ajuns, după 28 de ani de stăpânire a „liberarilor“ unguri, ca nu numai neamurile nemaghiare să strige din

răsuputeri contra ne mai pomenitei nedreptăți ce se face în această țeară cu voința popoarelor în numele cărora deputații vorbesc în dietă și ministrii se răsfață în scaunele ministeriale, ci Ungurii însuși, cei mai mulți, se strige acuși mai tare decât noi înșine!

Sunt aci sărbările millenare. Dacă guvernul ce stă în fruntea țării ar fi măcar față de ai sei frați de sînge, cătuși decât drept, Ungurii toți ar trebui să fie una întru a cânta din surle și trîmbițe chiuituri de veselie la marele tîmbălău, — dar' în loc de asta, scârbiți ei de ei de atîta mișelie a celor dela putere, răzîmați pe o dietă strînsă cu puterea baionetei pe placul lor, — eată ce scrie o foaie din cele mai ungurești de altfel:

„Pe vremea cînd absolutismul apăsa asupra țării noastre, noi ne hrînim cu credința, că *simțul de dreptate și curătenia scopurilor morale* o ceea-ce face *prețul omului și ridică viața publică*. În această credință suntem și azi și credeam, că *scarele libertății* va coace roade mai bogate de felul acesta. *Sa întemplat însă contrarul!* Forma de cărmuire ce se zice „*democratică*“ (iubitoare de popor) a democratizat (a lătit poporului) nu bunătați mai înalte, ci *insușirile cele mai josnice!* *Dicta* numai e vrednică nici de Coroană nici de națiune, și avînd ea îndelung puterea fără a fi răspunzătoare pentru ea cuiva, *corumpe* (strică) și *nimicește și caracterle cele mai tari* (și pe oamenii cei mai de omenie). *Domni puterii și slujitorii lor storc țeara, netulburăți, în contra*

FOIȚĂ.

Primăvara.

Vine primăvara, vine
Cu câmp încărcat de flori
Paserile cînt-acuma
Și se veselesc din zori.

Vietățile se miră
De frumseța ce-au zărit,
Ah! ce primăvară scumpă
Pe la noi, bine-a venit!

Voi, câmpii înfrumșetate
De flori și de lucrători,
Alergați Români din sate
C'a sosit timpul cu flori.

Ce fintă omenească
Trăește pe-acest pămînt,
Cari să nu se mulțumească
Cu frumseța ce-a zărit?

Frâna.

Aureliu Axente,
june.

Așa ești.

Așa ești de flușturată
De pe lume soată n'ai,
Nu vezi tu că câte-odată
Eu cu inima curată,
Îți cer inima să-mi dai.

Însă tu ești o șireată:
Îmi zimbești și mă privești,
Dară nu ești supărată
Și cu voceați trăgănată
Îmi zici: nu știi să iubești.

Orăștie. Ioan Florea.

Am un bade bădișor
'L-aș face de vînzător,
Vina lui e de tot mare
Că-mi fură o sărutare.
— Pare-ți rău și 'ți-e pîcat
Mândro, că te-am sărutat?
Adă gura înapoi,
Fie pace între noi!

F. Sala.

Poesii populare.

Din Boziaș

culece de *Demetriu Lazăr Todoran*, june.

Cine are num'un dor
Trăește foarte ușor,
Eu am două doruri grele
Unu-al meu, și-al mîndrii mele.

Ochișori ca la mîndra
Nu văd cât e Tîrnava,
Ochi mei cu-a mîndrii mele
Numai nu-și pot da inele,
O hui mei și cu-a mîndrii
Numai nu se pot vorbi,
Că-'s sprîncenele 'ntre ei,
Sprîncenele-ajung o țeară,
Ochi mîndrii trei hotarē.

Cin' desparte pe cei dragi,
Care-'i corbiu carnea 'n fagi
Și oasele pe ogoară
Și de grea boală se moară.

Plînge pămîntul sub mine
Ca copilul de trei zile,
Și eu plîng de-asupra lui,
De dorul bădițului.

legii și a dreptului! Din ce în ce se adevărește tot mai tare, că voința lor nu numai e „lege“, dar' ea poate schimba și legile morale. Ei se duc până la acea măsură de tirănie, până la care guvernul absolutistic nici-când n'a mers!“

Așa glăsuște „Budapesti Hirrap“ în un număr al seu. Și gura păcătoșului (care de atâta ori află de altfel de bune nedreptățile ce ni-se fac noue), adevăr grăește, spunând, că guvernele alcătuite din frați de ai sei, răzimate pe dietă alcătuită tot din frați de ai sei, merge cu tirănia până unde nemția nici-odată n'a mers!

De sub guvernul „absolutistic“ nemțesc, noi Românii avem câteva gimnasil, câteva drepturi bisericesti și școlare, — sub cest „liberal“ unguresc, ni-se răpesc rînd pe rînd toate și se macină în moara maghiarisării!

Pecătoase și tirane guverne într'adevăr. Ele ridică azi în contra lor și pe o parte din Unguri, cât acum de milleniu se le cetească în „limba statului“ molitve, căci nu se mai pot suferi nici ei între ei!

Dar' își vrednicesc soarta, căci ei, cei din opoziție, strigau doar' mai tare și îndemneau pe cei dela guvern la nedreptăți față de noi, cât acela acuma nu mai știe lucra altfel decât volnic și nedrept, și întoarce deprinderea și față de împinteniitorii sei, încât și ei acum țipă între ghiarele guvernului ca din gură de șerpe!

Cine ce-și face lui își face, și nimic nu rămâne în lumea aceasta nerăsbunat!

Azi se răsbună asupra opoziției ungurești propriile păcate, ca mâne se vor răsbuna ele și contra guvernului, atât cele săvârșite față de opoziție, cât și mai ales față de noi nemaghiarii! Și se nădăduim, că nu e prea îndepărtat timpul, și că răsbunarea va fi după cât li-se cuvine!

Să fim oameni!

După toamna cea ploioasă, a venit iarna friguroasă, ear' acum a sosit și primăvara cea frumoasă, cu toate ale ei daruri, preschimbând natura, care a dormit vr'o patru luni și mai bine de zile. Dela Dumnezeu e dat, ca totul să se schimbe în natură, nimic nu rămâne așa cum din născare e, totul se preschimbă, totul se preface.

Sositu-nea și nouă primăvara, dar' ne'a sosit cu o grămadă de ispitiri.

Ispitele ce azi ne îngrămădesc le știm și le simțim, dar' nu ne e dat să vedem aceea-ce se va întâmpla mâne, poi-mâne, căci nu e dat omului a ști aceea-ce numai lui Dumnezeu e cu puțință de a ști. Omului însă îi e dat ca din împregiurările în cari se află, să scoală și să socotească cele-ce vor veni mâne, poi-mâne, și numai după aceste împregiurări să-și croască și ținuta, să-și potrivească și faptele.

Însă ceva cea-ce îl face pe om să nu se iee după împregiurări, să nu le urmeze orbește, și — scurtă vorbă — să nu stărue cu ele.

Anume în timpuri grele, când multe, dar' foarte multe se pot întâmpla de azi până mâne, nu-î este iertat omului să se iee după împregiurări, ci mai bine să-și păstreze bunul cumpăt și să nu-și părăsească sângele cel rece. Asta e o înțelepciune pe care nu putem s'o disprețuim, fără de a ne arăta slăbiciunea.

Ori-ce s'ar întâmpla, ori-ce ar veni peste capetele noastre n'avem să ne pierdem bunul cumpăt, sângele rece, dacă voim ca cu bine să trecem peste năcazurile și nevoile ce se năpustesc asupra noastră, căci dacă s'a potrivit cândva adevărul poesiei: „Vie valuri mari de foc, nici că m'or mișca din loc“, azi se potrivește de minune.

Bine trebuie să ne tragem seama, mai ales noi Românii din colțul acesta

al pământului, că daraverile cele mari ale lumii n'au să fie duse la sfârșit tocmai și numai din partea noastră, dar' fără de a vătămă adevărul o putem spune, că și noi avem și trebuie să avem foarte mare înfrurire asupra mersului treburilor din lume, și noi încă tragem în cumpănă, când ar fi să stăm în fața unei întâmplări mari. Că sântem un popor mare, — treacă dela noi păharul acesta! — dar' că sântem un popor mic la număr, dar' mare la inimă, asta nu trebuie s'o zicem noi, ne-au zis-o străinii de-atâtea și atâtea-ori. Ne-au spus-o străinii nu odată, nu de două, ci neconținut ne-au spus-o, mai ales de când privirile lumii învățate se ațintesc tot mai înspre noi, cari priviri par' că ar ave în ele o întrebare: Doamne, dar' poporul acesta, când a veni vorba la adevăr, ce ar pute face și mai ales în fața unei sguideri, ce și cum 'și-ar pute arăta puterile?

Acum e deci sosită vremea de a face, ca lumea să ne știe și mai mult: prețul decât ca până acum; acum e vremea să arătăm, că părerea ce 'și-au făcut-o despre noi a fost cu bun temei, și că vrednici am fi de încurajare, și ceva mai mult, de spriginul ei!

Un singur drum este, iubiți frați și cetitori, cari ne poate face să ne ajungem ținta doririlor noastre:

Să fim oameni cu fruntea ridicată!
Oameni, cari nu se tem și de însași numbra lor, oameni, ear' nu mincinoși, căr' strînși în curele tăgăduesc aceea-ce puțin înainte au propoveduit, oameni, ear' nu fățarnici, cari sărută pravul picioarelor acelor, pe cari cu puțin înainte li disprețuiau, oameni, ear' nu copii, cari nu pot da seamă de aceea-ce fac, oameni, ear' nu slugi, cari se căciulesc înainte ori-cărui tras-împins.

Oameni se fim în adevăratul înțeles al vorbii, căci lumea numai astfel ne pune preț pe noi, ear' dacă nu va pune o vom sili-o să pună prin însași purtarea

Țiganii hoți.

Doi Țigani, dedați la rele,
Între multe ce-au făcut;
Au furat două vițele,
Le-au asuns, și au tăcut.

Se gândesc: „Ce carne grasă,
„Ce friptură vom găti;
„Vom ave „Crăciun“ în casă,
„Hop, ce bine vom trăi!“.

„Să trăim și noi odată,
„C'am trăit destul și rău“,
Uită toate: judecată,
Uită chiar pe Dumnezeu;

Uită, că el vede toa'e,
Și nimic pe lume nu-î:
Nici să scape, că se poate
De sub „Sfântul Ochiul Lui“.

Păgubașul prinde veste:
„Cine-ș hoții blăstemați?
El se pune, și-î păzește,
Hoții-ș prinși și ferecați.

Judele pe rînd li chiamă,
Ca să spună de-a furat;
Îndrăzneți și fără teamă,
Spun, că sânt cinstiți în sat;

Spun că-ș limpezi „ca cristalul“
Și nimica n'au furat,
Și că omul „cel cu valul“
Pe nedrept 'i-a arătat.

Judele din nou li-aruncă
Să mai sufere la chin,
Foame, frig și crudă muncă,
Cum e-a celor răi destin.

Suferiră multă vreme,
Judele a hotărît:
Să-î probeze, să-î mai cheme,
Doar' acum s'au pocăit.

Tot pe rînd judele-î chiamă,
Tot aceleași întrebări,
Până unu-și dă de seamă,
Celalalt, din pod, din scări

Printr'o gaură ascultă,
Ce va spune-al seu fêrtat;
După zoală, muncă multă
Nodul gros s'a desnodat.

Judele-î spune, cu buna:
„Vei plăti paguba, măi;
„De ocamdată pentru una
„Numai șesezeci de lei“.

Dar' Țiganul se preface,
„Domnule, nu-ș vinovat;“
Judele tot nu-î dă pace,
„Veți plăti, voi ați furat!“!

Și Țiganul vrînd se zică,
Că va plăti Dumnezeu:
„Cel de sus Mare și Tare
„Va plăti-o; dar' nu eu!“

Cel din pod, când auzise:
„Va plăti-o cel de sus“,
Încurcat din pod răspunde:
„Amîndoi vitele-am dus;

„Amîndoi sîntem de vină,
„La olaltă le-am furat,
„Într'o seară pe la cină!“
Astfel hoții s'au tradat.

Dumnezeu, cel drept, grijește
De-opotrivă pentru toți;
Pe cei drepti li preamărește,
Scoate la lume pe hoți!“

Borgoprund.

Iacob Onca

noastră; numai astfel ne va socoti vrednici de o soartă mai bună, de o viață mai fără dureri, mai fără necazuri, numai astfel va pune temelii pe noi, și numai astfel ne va socoti și pe noi oameni, cari putem să luăm parte în rîndurile popoarelor, cari au avut și răgaz și puteri ca să înainteze în învățatură.

Hotărîrea noastră să fie hotărîre statornică, pe calea pe care am pornit să și urmăm, dacă sîntem încredințați, că la bun sfîrșit va duce.

Să nu scăpăm din vedere, că lumea a pus și pune preț pe noi, și har Domnului, va pune încă, căci sîntem un popor de oameni așezați aici pe plaiurile munților Carpați, cari în vreme de nevoe mult face, pentru-că darurile dela natură li ajută, ca să facă.

O ramură — uscată — din arborele omenimii, Ungurii, într'una ne impuiază urechile, că sîntem un popor turburător de pace. Auzi d-ta vorbă! Turburători de pace, pentru-că ne jeluim împotriva fărâdelegilor, a căror număr din ce în ce crește, turburători de pace, pentru-că nu luăm parte la sîrbirea sîrbătorilor ungurești, care ne aduce în minte surghiunirea de o mie de ani, de cînd avem nefericirea de a locui cu ei dimpreună. Sîntem împotriva milleniului, pentru-că el nu poate fi și pentru noi, aceea-ce e pentru Unguri; vedit deci că noi dacă nu luăm parte la el, nu turburăm pacea, nu sîntem vînzători de țeară, după-cum le place lor a ne porecli la ori-și-ce privilegiu.

În fața ăstor fel de lucruri, cînd atât de mult ne ademenesc ca să luăm parte la sîrbirea din Budapesta, noi Români trebuie să fim cu ochii în patru, și să nu ne lăsăm a căde în clucsa ce ni-o întind. Avem să stăm departe, colo cât colo, și să înfruntăm cu tărie prigonirile ce ne vor veni. De una să ne doară numai, de viitorul neamului nostru, înspre el trebuie să ne ațintim toate privirile, toate dorurile, ear' nu înspre milleniu,

dela care nimic nu putem aștepta, afară doar', că după trecerea lui din nou se va începe aceea, peste care am trecut acum de o mie de ani.

Lumea nu ne va judeca rău, pentru-ce nu benchetuim cu ei, ci lumea va zice că sîntem oameni, cari își cunosc datorința și lucră de așa, încât toți cei cu inima largă, toți iubitorii de dreptate, toți cuvîntătorii adevărului, toți cari nu se hrănesc cu neliniștea, toți cari sînt sătoși după pace, trebuie să spriginească pe Români întru ajungerea unui traiu mai tîcînit.

Fărâdelegi millenare. Cartea durerilor noastre ce o pregătesc frații noștri de dincolo, și la a cărei potrivire cât se poate mai nimerită trebuie să ne punem și noi osteneala, dînd la iveală toate prigonirile, toate fărâdelegile săvîrșite față de noi, de sigur nu va trece cu vederea și fărâdelegea săvîrșită de către stăpînirea ungurească, care prin tribunalul din Alba-Iulia (Bélgad) a judecat pe preotul din Vulpăr la *6 săptămîni temnișă de rînd*, ear' pe învățătorul de acolo la *o lună temnișă de rînd*.

Pricina? Pentru-că au trimis scrisoare de alipire celor osândiți în procesul Memorandului.

Și pentru-ca milleniul să fie și mai cu șic, a mai judecat și pe preotul unit din Henning la *două luni temnișă de stat și 20 fl. pedeapsă în bani*, ear' pe învățătorul de acolo la *trei luni temnișă de stat și 30 fl. pedeapsă în bani*, fiindcă învățătorul a cutezat să cînte cu elevii școlii „*Doina lui Lucaș*”.

Și toate acestea în vremea, cînd Ungurii umplu lumea cu laude la adresa lor, că ei sînt drepti, că ei nu prigonesc pe nimenea, că Ungaria e cea mai fericită și mai dreaptă țeară!

Un jît frumos al millentului e episcopul dela Gherla, *Szabó János*. Că nu-și iubește neamul asta o știm de mult, dar' ca să facă încercarea, de a-și duce biserica și școala de rîpă, asta totuși nu am crezut-o. Mai zilele trecute a dat un circular, o scrisoare către toți preoții de sub oblăduirea sa, ca să sîrbeze și ei milleniul dimpreună cu turma care le este încredințată. Vînzătorii de neam e o meserie la nerușinatul de episcop Szabó János, care nici decum nu vrea să înțeleagă, că nu o turmă de Unguri sau Jidani, ci atâtea mii de Români are sub stăpînirea sufletească.

Mirozenii săsești.

Toate naționalitățile mai de dai Doamne, cari alcătuiesc Țeara-Ungurească, sînt cu trup și suflet împotriva milleniului, care nu este altceva, decât o sîrbătorire a puterii pumnului, care își are începutul de ani o mie, dacă e adevărat, că o mie de ani sînt, decînd Ungurii au venit ca o năpastă pe capul celor-ce cu sute de ani înainte stăpîneau aceste locuri frumoase. Toate naționalitățile au spus-o și o mai spun încă, că ele n'au nici în clin nici în mîneacă cu milleniul unguresc, pentru-că n'au lipsă să-și mai aducă în minte relele ce au dăinuit de o mie de ani și cari rele dăinuesc și astăzi, ba astăzi mai mult și mai grozav ca mai înainte.

Numai Sașii fac abatere, numai ei se arată cu trup și suflet pentru sîrbătoarea curat ungurească. Din însuflețire? Aș vorbă!

Ei merg la milleniu, pentru-că așa le vine la socoteală. Cugetă că-și fac mîna bună, cu cei-ce sînt la cîrma țerii, cugetă, că tot e mai bun un os de ros, decât a rămîne departe și a spune verde și pe față, că sîrbătoarea nu e pentru ei, precum nu e nici pentru celelalte naționalități ale Ungariei.

Și nu e destul că merg la milleniu în vedere, dar' mai ridică și o cocioabă săsească, unde vor face și un ospet, arătînd la lume toate obiceiurile, toate datinile lor — săsești.

Comitatul Sibîului, ba, Sașii din adunarea comitatului Sibiu, locuit în cea mai mare parte de Români, a și dat 3000 fl. pentru zidirea acelei case.

Pe noi alaiul săsesc din Budapesta n'are să ne însuflețească, noi Români sîntem dedați a privi în conducătorii Sașilor nu pe niște oameni, cari mai pe sus de toate își iubesc neamul, ci pe niște oameni, cari totdeauna vînează după bunuri, după câte un os de ros, pentru care își tăgăduiesc și iubirea de neam și a lui soarte.

Călătorie bună înspre Juda-Palestina, disprețul nostru să vă fie de călăuză!

Baladă poporală.

Din Vașcou în Biharia.

Culensă de *Vasillu Sala*, învățător.

Pe dealu ce seminic
Se preumblă un voinic,
Că s'o 'nsurat prea de mic,
Și s'a aflat înșelat
Pentru-ce s'o 'nsurat.
Nevasta din graiu, grăia:
Dai voinice, dragu meu
Dacă te-afli înșelat
Pentru-că te-ai 'nsurat,
Făți o fune de tilie
Și mă leagă de cocie,
Mă du 'n tîrg la Lipova
Pe mândri bani că 'mi da.
Și mă ține 'n legătoare
Ca pe-o marhă vînzătoare.
Vine un Turcu cam bîtrîn

— Hei! mîi de vîndutu-'i nevasta?
— De vîndutu-'i zo d'asta
— Da cu cât mi-'i da?
— Cu 300 o fi a ta.
Nevasta cum îl vedea
Începî a suspina
Și din gură cuvînta:
Dai Turcule, dragul meu!
Nu-ți da binele pe mine
Că țî-e lungă musteața
Și țî-e scurtă vieța.
Vine un Turcu,
Vine doi —
— De vîndutu-'i nevasta?
Dar' cu cât 'mi-'i da?
— Cu trei sute de florinți
Și cu bani de cei mai mulți.
Nevasta din graiu grăia:
— Turcule, voinicule,
Da-ți tu binele pe mine
Că țî-e scurtă musteața

Și țî-e lungă vieța.
Haide întinde buhariu
Strigă Turcu voinicu,
S-ți dau banii cu sacu,
Și-ți întinde mintie
Să-ți dau bani cu bradie,
Și Turcu că 'și-o lua
Și de brîncă, mi-o apuca
Cari de cari a se 'ntreba;
Eară ea din graiu grăia:
Eu-'s Floarea Marcului
Din țeara Hătegului
Slujnica găzducului.
— Și io-'s Petrea Marcului
Din țara Hătegului
Mulțumesc lui D-zeu,
Se-'ntîlni soră cu frate
Și nu s'a bîgat 'n păcate,
Că sînt străine bogate.

Dreptul de alegător.

Legea electorală ungiurească din 1874 (articolul XXXIII.)

(Urmare și fine.)

Partea VII.

Felurite rîndueli.

§. 106 (se ține încă de partea IV, e scos din vigoare; nu mai are putere).

§. 107. Privitor la comunele, unde n'a fost proprietate „urbarială“, comitetul central hotărăște, odată pentru totdeauna, când cu cea dintâiu conscripție, care din comunele învecinate va avea să fie luată ca muștră de prețuire a dreptului de alegător după avere (în înțelesul §-lui 4 al acestei legi).

§. 108. Câtă vreme dieta nu va fi luat măsuri privitor la încasarea (adunarea) restanțelor de dare, — aceia cari sînt împovărați cu contribuție (dare) pe un timp mai îndelungat decât anul de de dinaintea celui de conscriere ori de îndreptare anuală a listelor, *pot fi înscriși în lista alegătorilor*, dacă din suma cu care sînt în restanță vor plăti în timpul dintre începutul anului dinaintea conscrierii, vor fi plătit *atîta ori-cînd din toată restanța cât face darea lui directă întrecagă pentru anul de mai înainte.*

§. 109. Privitor la satorirea numărului caselor și la alegerea trimișilor comunei, în urma invitării din partea comitetului central, ia, pentru comunele înșirate în §. 5, jurisdicțiunea măsurile de lipsă astfel, ca alegerea (trimișilor, bărbatilor de încredere) să se facă cel puțin cu 14 zile înainte de înscriere.

Această alegere se va face de către alegătorii numiți în §. 38 din articolul de lege 18 dela 1871, în chipul prescriș în §. 49 al aceluiași articolu.

Cei aleși vor fi însemnați în listele anuale ale alegătorilor, de către comisia de conscriere.

§. 110. În comunele Bogșa, Dognaeska, Moldova, Oravița, Reșița, Steierdorf și Șasea, în care s'au folosit pîn'acum rînduelile prescrișe pentru orașe în §. 2, pasagiu „a“ din articolul V. de lege dela 1848, — se va face conscriere și pe viitor potrivit rînduelilor luate de legea de față pentru orașe

§. 111. Și în acele părți ale țerii, în care a fost în vigoare articolul de lege II. ardelean, dela 1848, se va alcătui pentru fiecare alegere de un deputat numai câte un cerc. Fiecare cerc alege numai un deputat.

§. 112. Pentru alcătuirea celor dintâiu liste definitive (statornicite) de alegători, comisia centrală trimite, fiind de lipsă, și mai multe comisii de conscripție.

§. 113. În acele părți ale țerii, în care a fost în vigoare articolul de lege V. din 1848, rămân în vigoare, pînă la alte rîndueli legiuite, în prescrișele de acum ale comitatelor, privitor la împăr-

țirea cercurilor de alegători, cum și privitor la locul unde au să se întemple alegerile.

§. 114. Cheltuelile pentru conscriere și acele pentru alegere, vor fi purtate, pînă la aducerea unei alte legi, din visteria țerii.

§. 115. Toate hîrtiile (documentele). extrasele, certificatele (adeverințele) și orice alte dovezi privitoare la listele de alegători, să bucură de scutirea de timbru și se vor da grătuie (fără plată).

§. 116. Prescrișele acestei legi despre facerea și îndreptarea listelor de alegători, intră în vigoare îndată, ear' cele privitoare la alegere, numai după închiderea dietei acesteia (adecă a aceleia, în care legea asta s'a adus).

Alegerile suplinitoare ce se vor ivi pînă atunci, se vor săvirși, după legile și obiceiul de pîn'acum, de alegătorii înscriși în 1872.

§. 117. Fiecare comitat, și fiecare oraș ce trimite de sine un deputat, alege comitetul central, potrivit §-lor 17 și 20 ai acestei legi, în timpul ce-l va numi ministrul de interne (al trebilor din lăuntru ale țerii).

Acest comitet nou, îndeplinește și lucrările a căror ducere în deplinire se ține de comitetele centrale de pîn'acum.

§. 118. La statornicirea celei dintâi liste de alegători, dacă conscripția să începe în jumătatea întăia a anului, se va lua ca temei la hotărîrea dreptului de alegător, darea scrisă pe acela în anul trecut, ear' de aci încolo precum și la îndreptăririle de mai târziu a listelor, se va lua darea cu care omul e scris în anul în care se face conscrierea ori îndreptarea.

§. 119. Întăia listă a numelor, dacă comitetul central va fi adus pînă la sfîrșitul anului 1874 hotărîri asupra tuturor reclamațiilor făcute contra conscripției, — are putere pînă la sfîrșitul anului, ear' dacă nu, atunci pînă la ziua din urmă a anului civil ce urmează după cel în care s'a făcut conscripția.

§. 120. §. 5 al art. de lege din 1848, și § 7, al art. de lege ardelean II. din 1848, rămân în vigoare cu schimbările făcute prin articlii de lege 30 și 43 din 1868 și 34 din 1873. Tot asemenea rămân în vigoare §. 56 din art. de lege 5 dela 1848 și §. 9 din art. de lege ardelean II. dela 1848, cu schimbările ce s'au făcut în ei prin articolul de lege 25 din 1870.

Ceialalți paragrafi ai articolului de lege 5 dela 1848 și articolul de lege II. ardelean din același an, se scot din vigoare.

§. 121. Cu ducerea în deplinire a acestei legi se încredințează ministrul de interne (al trebilor din lăuntru ale țerii) și cel de justiție (al dreptății).

SCRISORI.

Pecate de-ale noastre.

Trăim în vremuri de grea încercare, în vremuri, când toate ale noastre sînt prigonite de către cei-ce au în mînilor hățurile țerii noastre. Și par'că prigonirile acestea nu vor avea nici-cînd sfîrșit așa să jumultesc pe zi ce merge. Biserica, școală, limbă, neam, nimic nu e cruțat din partea stăpînirii noastre. Ea vrea, ca tot să fie ungiuresc și nimic românesc.

Nimic nu e atît de mult urmărit, ca și biserica noastră, ca și școala noastră, și că le urmăresc, că lovesc în ele, lovesc fiindcă ei știu, că acestea sînt cele mai scumpe așezăminte ale noastre, cari singure au fost în stare a ne păstra limba, datinile și obiceiurile strămoșești; tot simțămîntul nostru românesc bisericii avem să-l mulțumim.

Dar' biserica nu numai în trecut, ci și astăzi e un scut al limbii și neamului, și de aceea loviturile ce-i vin asupra-i cu atît mai mult ne amărăsc și ne îndeamnă, ca să le apărăm cu toată tăria.

Ei bine, când atîta ne luptăm pentru drepturile bisericii și ale școlii noastre, să nu ne doară inima, căci chiar oameni de ai noștri, oameni, cari sînt puși să păzească sfințenia bisericii, o atacă.

Zi de zi ne sosesc plângeri împotriva unor preoți, cari nu-și cunosc chemarea și-și bat joc de cele încredințate lor, zi de zi se tînguiesc oameni cu trăgere de inimă pentru marea noastră biserica, unită și neunită.

Nu le-am dat la iveală pe multe din aceste plângeri, pentru-că nu am ținut de bine a amărî inimile cetitorilor noștri, tocmai când au destul de suferi: la auzul întemnițărilor de tot soiul, prigonirilor fără număr ce ne vin cu ridicata.

Nu le-am dat la lumină, în credință, că cei despre cari se spuneau, se vor întrepta, și de aici încolo vor pune mai multă băgare de seamă asupra turmei de ei păstorită și asupra bisericii care dela ei își așteaptă buna orînduire. Astăzi însă siliți sîntem a da la iveală trei scrisori ce ne sosesc din trei diferite locuri. Sînt toate trei pline de tînguiri pentru purtarea cea rea a preoților din acele comune.

Noi alunecăm ușor în credință, că fapta urită a preoților despre care se scrie, nu e deobște tuturor preoților români; nu credem, ba dat ni-e să ne încredințăm, că se adă preoți, ba partea cea mai mare dintre ei sînt la înșățimea chemării și își știu rîndul turmei așa, după-cum legea creștinească îi poruncește.

Nu putem însă să suferim pecatele celor puțini! Nu, pentru-că în vremurile

acestea de grea încercare, când și cele mai sfinte ale noastre sunt prigonite, păcatul fie cât de mic, trage mult în cumpănă.

Avem noi destule de suferit din partea celor cari sunt stăpâniți de răutate, nu mai avem poftă să mai suferim și din partea a lor noștri.

Noi rugăm preoțimea noastră, ca să-și dea bine seama despre faptele ce le servrește, căci faptele ei trag mult în cumpănă sorții poporului ei încredințat. Un păcat, două al preoțimei, aduce după sine alte zeci și sute de păcate din partea poporului, care e dedat a privi în preoțime o pildă vrednică de urmat.

Poarte-se dar' preoțimea noastră de așa, încât poporul cu dragă inimă să-și urmeze, căci la din contră, își va atrage ura și disprețul poporului și va fi vai, când ura aceasta va ajunge să fie dată pe față, de ceea-ce să ferească Dumnezeu pe acei puțini dintre preoții noștri, cari încă nu știu că, ce cere turma dela „Părintele” seu, și ce înțelege el sub numirea de „Părinte”!

Gârbova, Februarie 1896.

Onorată Redacțiune,

Sfânta scriptură zice: de-ți va greși fratele tău, ceartă-l între tine și el; de nu se va pocăi chiamă încă doi martori; de nu vei folosi, spune-l soborului, și de nu va asculta nici de sobor, să-ți fie (ie ca un păgân și vameș.

Astfel pășim noi Gârbovenii cu popa nostru, Romul Pop, care de 9 ani, de când a venit la Gârbova dela pânea lui de săcară din Țeara-Bârsii nici un bine nu ne-a făcut, căci: averea bisericii no-a prădat-o, socotelile îi de 8 ani stau încurcate, au luat de vr'o câțiva ani locuri de ale bisericii cu arândă, și nu putem scoate nici un crucer, toate plățile ce i-se cuvin ca preot și-le-a îndoit și împitrat, pentru un copil că-l înmormântează cere 3 fl. dela cel mai sărac Țigan, dacă merge la casa unui om la o sfeștanie (sfințirea apei) apoi duce și banda de Țigani cu el și benchetuește de nu se mai poate scăpa omul sărac de el. Morții îi îngroapă noaptea, pe uni, ear' de un timp încoace la mai mulți oameni mari n'a vrut să meargă a-i îngropa; dusu-s'au oamenii mortului cu banii în mână la el, dar' n'a vrut să vie și mai mulți au fost silți să-și îngroape morții fără popă. De trei ani ne-am hotărât să facem școală nouă, am făcut un plan, dar' măritul consistor nu ni-l'a întărit și așa a rămas lucru dedată locului, până la altă rândueală și ce să veni ieri-alaltăieri ne pomenim, că pretura noastră ne trimite execuție pentru banii școlii; dacă am întrebat, că cine a cerut execuție ne-a răspuns, că comitetul parochial, întrebând comitetul ne-a răspuns, că nu știe nimica, căci numai popa singur a făcut-o.

Așa noi în mai multe rânduri l'am rugat, să nu ne tot necăjească atâta, ci să ne înțelegem cu cele bune, ceea-ce am dori-o din toată inima, dar' toate în zadar! Am făcut arătări peste arătări atât la dl protopop Droc, cât și la măritul consistor, și până acum au fost toate nucă în părete. Locuim cu Sași, cari sînt în stare foarte bună, cari ascultă de păstrul lor sufletesc și el își pune sufle-

tu pentru oile sale, ear' păstorul nostru ne duce la călbază, ne dă pradă lupilor, ne ruinează cu totul, și sîntem de toată rușinea și vorba față de conducătorii sași.

On. Redacțiune! Atâta i-am răbdat de un timp încoace, de nu știm ce să ne mai facem, și noi mai multă vină ti dăm dlui protopop Droc, care le știe toate și le-ar pute aduce la rînd bun, dar' nu are voe.

Acum ni-s'a umplut cupa răbdării, am venit la neînțelegeri mari și așa în luna trecută am făcut o jalbă către măritul consistor și am mers din toată casa la Excelența Sa metropolitul din Sibiu câte un om, am cerut un trimis de al seu la fața locului, care să vadă cu ochii starea lucrurilor.

Ear' dela timpul acela încoace iubitul nostru paroch, nu voește a mai merge nici la sfânta biserică, acum în postul mare când și cel mai neputincios creștin se trage cum poate până la biserică, popa nostru șede acasă, ba ne-a luat și cărțile din biserică, ca nici barem cântăreții să nu poată Dumineca și sîrbătoarea să le folosească, dacă dînsul nu are voe a sluji la biserică, ci șede acasă dimpreună cu drăguțul lui de cantor, Ioan Muntean, care încă ti dă ajutor parohului nostru la împlinirea necuviințelor lui.

Onorată Redacțiune! Atâtea neajunsuri atâtea necuviințe a făcut și face popa nostru, ajutat și de cantorul lui, încât nu avem hîrtie să le scriem, l'am urît cu satu întreg, chiar și Sașii, cari poate se bucură de neînțelegerile noastre, chiar și aceștia se ciudesc și se miră, cum mai marii noștri pot să mai sufere atâtea mișelii câte le facu cu noi, și așa ne înturnăm, ear' la sf. scriptură zicîndu-i și popii nostru, că dacă nu vrea să asculte nici de sobor, să fie ca un păgân și vameș față de noi. —

Ioan Opresan, Ioan Urșă, Ioan Foton, Ilie Gajic, Nicolae Crăclun, George Dragoș, Ioan Groza, Ioan Călnicean, Ilie Urșă, Ioan Urșă jun., Gavrilă Fulca, Ioan N. Cărpînțan.

Mogoș, în 21 Martie r. 1896.

Lucruri slabe se petrec în comuna noastră, lucruri cari taie adînc în credința locuitorilor din această comună. Dl preot V. David, a pus o prăvălie de mărunchiuri și mai ales de beuturi, ce este în foarte mare apropiere de școală și de biserică și oamenii alergînd într'una în crășmă, amețiți de alcoolul vinarsului, merg de multe ori beți în biserică și lărmues: pe lângă biserică și pe lângă școală. De aceea de multe-ori se întemplă neplăceri, căci nu de mult chiar în turnul bisericii s'a spînzurat un om desfrînat.

Apoi în luminata și mărita ziuă a învierii Domnului, slujba dumnezească a mers cum a mers, dar' la vecernie, unul dintre cei de față, Presecan Todor a lui Marian, a strigat preotului: „Crucea de pe tetrapodiu așezată pe iconostas nu ai pus-o bine, să faci bine s'o lași cum a fost pusă, după moda veche”. Acesta apoi și-a mutat-o, întăritat de cantor și de un sub-epitrop, cari sînt dușmani dînsului. Ear' pe când a sîrșit opustul, începînd preotul din altar „Christos a înviat”, acest sub-epitrop, Ioan Cipa, îndată i-a luat cântarea din gură, atunci preotul eșind în advere le-a zis: „măi căscăilor, nu vî tot ocoșiți, unde nu aveți treabă”, atunci o parte mare dintre cei din biserică au început a striga preotului cuvinte de împotrivire în diferite chipuri, după placul lor. Astfel preotul a fost silit a părăsi slujba, luînd amănă crucea din altar și eși afară între popreni, unde s'a început o larmă mare.

În urma acestei ciomăndeli epitropii Ioan Trifa și Ioan Cipa și câțiva membri din comitet, îndată au înuciat biserică și au făcut larmă însemnată pe acolo, mai apoi la crășmă, înjurându-se unii pe alții. Preotul încercă a lua cheia dela epitrop, se trag, se împing, încep la încăerări, își rup hainele și în sîrșit popa fu silit a se depărta din comună.

Unii dintre membrii comitetului s'au dus apoi la protopop și așa ce va urma nu se știe, destul, că Luni și Marți preotul nu a voit să le mai slujească și mulți s'au dus la biserică vecină din Miclești.

După-cum descriu aceste rele întemplări, eu nu aflu altă rană, fără toate sînt din pricina beției și din beția făcută în crășma preotului se nasc și mî mir mult, cum de pe la sate nu se departă crășmele de lângă biserică și școală căci preotul ca crășmar se dă cam des la chefuri și cu capul plin fiind nu e în stare a-și împlini chemarea și ocărnuirea înțeleaptă a poporului, și eacă de unde vine cearta care chiar și în biserică s'a vîrfit.

Nu mai scriu, căci soartea tristă a poporului de aici ar cere mai multă vreme ca să o pot arăta la lume, așa precum e.

Unul din comund.

Comuna Velcher, 26 Martie st. n. 1896.

Onorată Redacțiune,

Neputînd preotul și cantorul nostru să împărțească sfintele pomene cari se dă după cei răposați în Domnul în toată Sămbăta din postul mare, s'au apucat de ceartă, ca de obicei. Așa în Joia Paștilor au venit cu toții la preot acasă și neputînd împărți vre-o cele 60 prescuri, au luat sacul de fund și le-au împărțiat prin curtea domnului părinte și lovindu-le și cu picioarele, ba suduind și cele sfinte. Așa crășnic și cantor avem dle Redactor!

Ba nici în ziua de Paști n'au voit să primească sfintele Paști ca alți creștini, pentru-că după-cum însuși a zis, Paștile nu au fost sfințite în casa lui, între porloage, căci dînsul e pantofar după meserie. Preotul nostru încă a făcut rău, că nu i-a dat peste nas, ci a lăsat că el să-și facă mendrele după-cum voește.

St. L.

CRONICĂ.

Sîrbătoarea noastră, nu va fi cu joc, cu cântări ci cu jale, căci stăpînirea așa vrea. Nu mai departe decît în 5 Maiu st. n., adecă tocmai atunci, când nebunia millenară va fi în toiul seu, „Foia Poporului” va ave un nou proces, în care între alții va fi tras la răspundere și harnicul țeran român din Poiana-Sibiului, care în numărul 38 al foii noastre din anul 1894 a dat la iveală o scrisoare, în care spunea însușițirea poenarilor pentru trebile românești. Vrednicul țeran ne-a cercetat în redacție și l'am văzut vesel, plin de viață și destoinic a sta înaintea oricărui judecătorii.

Pentru tricolor. Solgăbirii dintre frații noștri de suferințe nu voesc să rămână mai pe jos, decît cei aruncați între Români. La 11 Aprilie au judecat pe trei țerani slovaci la câte 15 zile temniță și 100 fl. pedeapsă în bani, pentru-că au purtat tricolorul național slovăcesc pe trupul lor. Mult ne mirăm, cum de solgăbirii ungurești nu să aruncă în cer să vadă că vorbește Dumnezeu ungurește

și și mai mult ne mirăm, cum de acești legiuitori fără lege nu poruncesc ca colorile curcubeului să se schimbe în colorile tricolorului unguresc.

Earăși și earăși procese. În 16 Aprilie va avea „Dreptatea” din Timișoara, precum și „F. d. Dumuneca” un proces din cele mai mari; 17 articoli sunt improcesuați.

Procese cu ridicata. Joi în 16 Aprilie st. n. va fi judecata celor 19 țerani din comuna Cioră, cari ca toți Românii de bine au ținut să-și arete și ei alipirea față de osândiții neamului românesc în procesul Memorandului! Mileniu, melleniu, multe jertfe mai ceri!

Frumoase daruri pentru biserică. Alexandru, Petru și Teodor Tomuș economi în comuna Vidra-de-jos, au dăruit pentru biserică de acolo un prapor de mătășă în preț de 20 fl.

— În opidul Betlean, comitatul Szolnok-Dobâca, dl Dr. Emil F. Negruțiu, medic în Blaj și stim. doamnă Otilia Pușcariu, au făcut următoarele daruri pe seama bisericii din Betlean: Pentru fondul bisericii 50 fl., pentru casa parohială un cuptor de fer vârsat în preț de 30 fl., o cădelniță de argint 25 fl., precum și alte daruri; ear în numele alor doi prunci ai d-lor, au dăruit o evanghelie cu litere latine, tipărită în București, legată și aurită frumos în preț de 22 fl. v. a. — Dl Ilie Mircea, pantofar și soția Maria n. Ișan, au dăruit un apostoler: 6 fl. 20 cr. — A doua zi de Paști economul Petru Chirtoș și soția sa Săia n. Cărcu, au dăruit pe seama s. bisericii suma de 100 fiorini. Pentru școală a dăruit dl Simeon Moldovan, Inv. în pensiuie, icoana Împăratului.

— Pentru aceste frumoase daruri, primească onorații dăruitori și pe această cale mulțumitele poporului și să le ajute bunul și milostivul Dumnezeu la toate lucrurile lor. Și să-și mai aște mulți urmași, cari se facă asemenea daruri frumoase, cari sânt adevărate comori neperitoare atât în lumea aceasta, cât și în cea viitoare.

— Zelosul creștin, care în toți anii ne suprinde cu daruri pentru s. biserică: Ioan Maleta și soția sa Liza, au dăruit un preț frumos Chivot, un mășaiu și două feșice pe s. Pristol în preț de 140 fl.; eară Ecaterina Korek, o cădelniță în preț de 15 fl.

Părintele cere să-le dăruască din isvorul bogat al îndurării sale, plăta cerească, marinimoșilor dăruitori!

Coșteiu, la 29 Martie 1896.

Comitetul parohial.

Cărți noue. Nu de mult a văzut lumina o nouă carte a lui Ioan Pop Rețeganul, harnicul dascăl, care atât osteneală și-a dat pentru adunarea de povești, strigături și chiuituri, cari sânt cea mai mare bogăție a unui popor. În cartea cea mai nouă a dînsului se cuprind cu totul 20 de povești ardelenesti, adunate cum am zice, pe sprânceană și scrise așa cum le-a auzit din gura țeranului povestitor. Noi sfătuim pe iubitorii de povești, ca să-și cumpere cartea aceasta, dela librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu.

Tot mai înspre bine. Economul Nicolae Borcan din Ligid ne scrie, că Românii de acolo după multă auzire din „Foaia Poporului” despre înființarea corurilor, acuma și la ei s'au deșteptat și și-au înființat un cor gr.-or sub conducerea harnicului corist din Petroman Mita Popovici. Ca învățător de cor în cinci sâp-

tămâni și-a dat truda, ca la sfintele Paști să-și arete harnicia sa și a cântat de-a înșuflețit toată auzirea ce a fost în sfânta biserică, înșuflețind de bucurie inimile poporului.

Leac pentru mișei. Din Rudăria ni-se scriu următoarele: În ziua de Paști s'a întemplat, că o lipitoare de arăndaș cu numele Ioan Radivoevics, a plecat prin sat ca să controleze oamenii și să le neliniștească prânzul bieților oameni. A intrat și în casa unui țeran și a cerut să-și dea puțin rachiu să bea. Țeranul i-a dat. Pe urmă arăndașul a cerut să-și dea și acasă, bagseamă se ducă și la jupâneasa, ear țeranul n'a vrut să-și dea, vezi dumneata, el nu poate sătura toate bidigăniile pământului, că nu e dator. Atunci jupănu boer se bagă cu puterea să-și răpească omului beutura, din pricină însă, că omul casei era un om cu curagiu l-a aruncat afară ca pe un netrebnic, pe urmă l-au mai bătut și muierile din sat, de s'a făcut de rîsul lumii, ba a plecat cu capul spart și cu urechile rupte de muieri. Păcat, că numai cu atâta a scăpat, să se sature ca să plece în sat, să nu dea pace la oameni nici în ziua Paștilor. De rîndul acesta rămâne numai cu atâta.

Pavel Sărbu.

Lucruri slabe. Din comuna Jabe ni-se scriu următoarele, căroră le dăm loc pe lângă dorința, ca învățătorii și preoții să se străduiască mai mult pentru înaintarea poporului, mai ales când acela nu e îndărătnic, ci doritor de înaintare. Iată ce ni-se scrie: Învățătorii Traian Ionașiu, Alexandru Novac și Vasile Ciuta, nici n'au grije de noi, nu ne dă voie să luăm parte la cor, pe care l-au desființat. Mai în zilele trecute a răposat soțul nostru Ioan Rașiu, ear noi am voit să-și cântăm la înmormântare, dar dinșii ne-au luat partitura corului și slăuta așa, încât nici în ziua sf. Înv'eri n'am putut. cânta Ioan Ggraure, Gligorie Albu, Jovan Dina, Efta Mărhece, George Chic, Traila Șepeșian, Pavel Loichița, Efta Șuleiu, Danila Albu, Ioan Rașa, Ilie Nuna.

Concurs. Sântem rugați ca să dăm loc rîndurilor următoarele: Să publică un premiu de 40 coroane pentru cea mai bună lucrare asupra temei: „Pentru-ce poporul român nu poate concura cu Jidovii, ci între împregiurări egale el trebuie să se retragă, să dispară, până-când Jidovii fac atât în privința materială, cât și numerică progrese colosale, cari în sute și mii de ani pot duce eară la subjugarea noastră și probabil la stîrpirea noastră totală de pe fața pământului. Forma cea mai ușoară de a deslega chestiunea aceasta e tragerea unei paralele între poporul român și poporul jidovesc”. — Lucrările să se înainteze, cu numele autoru'ui, într'un plic sigilat, până în 1 Iulie 1896 la adresa: *Binefacătorului*, Sibiu (Nagyszeben), Fleischergasse 39. — *Un binefacător.*

O îndreptare. Bătrânul părinte Petru Popoviciu din Borloveni-nou și fiul d-sale, harnicul preot Isaia Popoviciu din Szilha, ne trimit o îndreptare, în care se spune, că nu sânt adevărate cele scrise de Pavel Moț, în nr. 10 al foii noastre. Noi sfătuim pe Pavel Moț, ca să se nu mai prindă peana în mână la imboldul învățătorului, ci lase-l se facă el, dacă are voie. Dealtmintreni am luat măsuri ca pe mincinoși să-și punem într'un răvaș anume pentru ei, ca să ne țină minte.

R Î S.

Țiganul la votrit.

Un ficior trimise pe un unchiu al său într'alt sat, ca să pețască o fată bogată. El îi dăde de tovarăș pe un vecin care era de neamul lui Faraon, ca să spună și el vre-o vorbă bună.

După-ce votrii ajunseră la locul norocului, părinții fetei începură să întrezească fel de om e ficiorul și ce avere are.

„Nepotul meu are doi boi”, răspunse unchiul ficiorului.

„Ba patru!” îndreptă Țiganul, ca să voia să-și laude vecinul cu ori-și-ce prap.

„Mai are și doi cai”.

„Ba patru!” grăi și de asta-dă Țiganul.

„Și o sută de oi”.

„Ba două sute!”

„Dar' de un ochiu nu prea vezi bine”.

„Ba de amândoi!” îndreptă Țiganul, gândind, că cine știe cum și-a lăsat dat vecinul de bine.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale Alexandru Tomuș în Vidra-de-jos. Lauda li-se cuvine, dar' numai atunci când nu se înșală. 2. Turna la biserică noi cești de aici nu veți putea ridica.

Dlul Dragomir, Inv. în Satulung. La emigrare se recere: 1. Carte de botez cu 50 cr. 2. Atestat dela primărie, că nu ești în restanță, nici cu penenșiiunile comunci, nici cu cale ale crarului și mai ești sub acuză criminală, trebuie vidimat de penenșiiunile reșesc. 3. Atestat, că ai satisfăcut deobșteșii mentsului militar. 4. Atestat dela tribunal, că nu ești în cercetare criminală, timbru 1 fl. 5. Rugare pentru timbru de 50 cr. De-altmintreni notarul le va da toate și are datoria să pună pe om la cale și să-l învătătură bună.

Dlul D. L. în Ocnișoara. Când am avut acești ce au păpat cei de dinaintea noastră, și-am îndreptat bucuria cercea.

D-sale Teofil Gerasim. Cererea d-sale nu poate implini.

D-sale Ilie Bunea, Inv. în Iacobeni. Pentru de acolo, Ioan Lațcu, e un păcătoș dac' s'a făcut de astfel de mijloace luând în deșert numele lui Dumnezeu. Blăstemul ridicat asupra corespondenții noastre și a noastră îl dăm aci, ca să vadă lumea cu lumina și autoritățile bisericesti, ca să nu mai ia turma pe mâna unui astfel de om, care astfel înșală legea bisericii: Ca pulberea de pe pământ să se facă vrășmașii nostri, cari ne pieresc pe noi și să implinesc voia vrășmașilor nostri. Fulgerile să doarnă, cele luminoase, slobozește-le asupra lor, să se stingă de pe fața pământului. Ângerul să se-și povătuască pe ei în toate zilele vieții lor.

Abonentului 2292. Sântem sătui de atâtea personale, de ni amară vieța. Îscălește și apoi vește la mir dac' e adevărat, dar' așa numai a tufă, să ne ierți cu duhul blândeții omenești, dar se poate.

D-sale Isidor Mornăilă în Simand. Cumpără dela „Institutul Tipografic”: Extras din regulamentul de exercițiu militar, tradus în românește de ofițer N. Stupariu. Prețul 30 cr., 5 cr. pentru trimiterea.

D-sale George Lidov din Maier. Cumpără cartea lui Barcianu și vei pute să învești neștii. Ce privește lupii, cari își mănca oile, noi nu-i putem vena.

D-sale Gavril Bogdan:

Poesia: „Însă nu uita” nu s'a publicat; încolo

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes

Proprietar: Pentru T. L. Albini sub seces

Iosif Marschall.

LOTERIE.

Tragerea din 11 Aprilie n.

Budapesta: 84 60 39 33 31

Tragerea din 15 Aprilie n.

Sibiu: 90 43 7 62 52

A apărut și se află de vânzare la „Institutul Tipografic” din Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ
de
Sava Popovici Barcianu.

Edițiunea a cincia
revidată și completată
de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus porto.

La „Institutul Tipografic” se află de vânzare opul promiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”.

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de
Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

La „Institutul Tipografic” în Sibiu se află de vânzare, cu prețul de 20 cr. broșura:

Die rechtliche Grundlage des Dualismus

Basa de drept a dualismului

Dr. N. D. cavalier de Preda.

Broșura aceasta, scrisă nemțește și apărută în Viena, este dedicată energicului

Dr. Carol Lueger.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Institutului Tipografic”, Sibiu, strada Poplăcii 15:

**INDREPTAR PRACTIC
IN
ECONOMIA RURALĂ**

compus de
cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Având de cuget a furnisa toate mărfurile mele pentru bani gata în mod ieftin, îmi iau voe încă de azi a oferî spre vânzare

Pentru ori-care preț

mai ieftin ca la

vânzare totală (Ausverkauf)

toți artiicii din marele și variatul meu deposit de vestminte pentru domni și băieți, fabricat propriu; ghete de dame și domni; pălării, cravate, ploiere și umbrele, asigurând pe mușteriii mei de o mulțumire în toată privința.

Totodată atrag atențiunea, că cu același principiu mă îngrijesc de

marele meu atelier de croitorie

condus de un croitor cât se poate de bun și provăzut cu toate speciile cele mai alese de materii indigene și străine veritabile de lână, în care

— de azi începând —

se efectuesc cu prețuri teribil de ieftine tot felul

de comande de măsură

în restimp de 24 ore.

Zace deci foarte potrivit în interesul p. t. publicului a se convinge de fapt despre toate aceste asigurări cât se poate de iute.

Toți artiicii pot fi cumpărați și pe lângă plățirea în rate între împregiurările cele mai favorabile. [1066] 20—22

Cu deosebită stimă

ISAK ASCHER,

atelier de croit și mare deposit de vestminte pentru bărbați și băieți,
Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 4—6, edificiul comandel de corp.

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA”
ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868 [603] 13 -

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plățiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
960.343 fl. 42 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cîsnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

„Institut Tipografic“ în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

impreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.
(280 pagini mari).Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr.,
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela**Institutul Tipografic în Sibiu.**La „Institutul Tipografic“ în
Sibiu se află de vânzare**CARTEA DURERII**

DE

EMIL BOUGAUD.

TRADUCERE DE

IACOB AFIN NICOLESCU. Editor: **Dr. E. DĂIANU.**

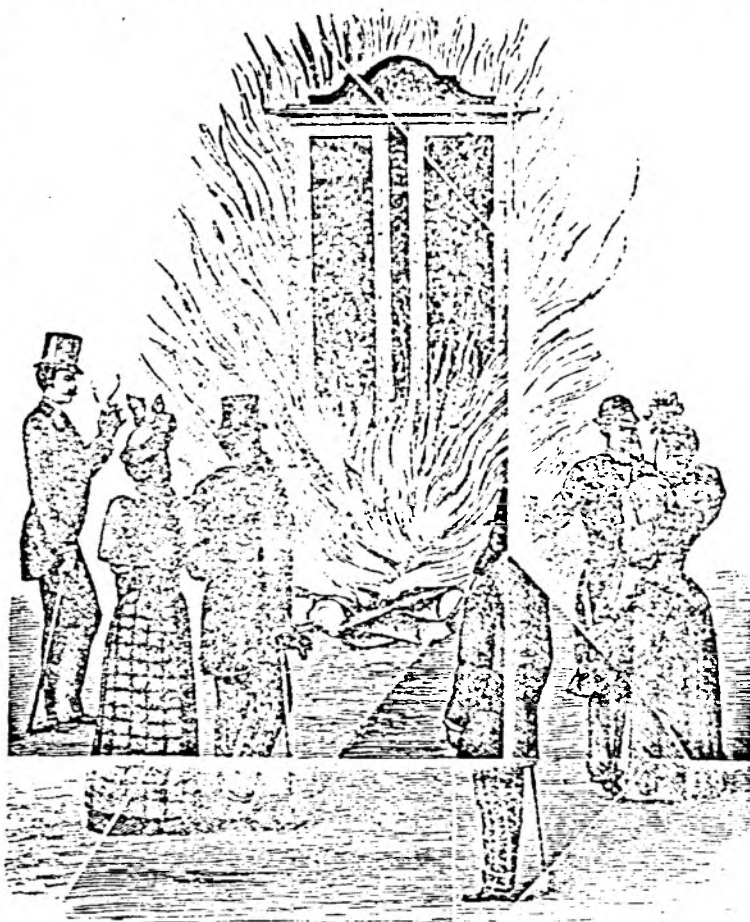
Prețul 70 cr. (cu porto postal 73 cr.)

Această carte a fost recomandată de
cătră Exc. Sa Metropolitul Victor Mi-
hályi de Apșa printr'un circular special.

[3632] 8-12

Kathreiner
CAFEA DE MALTA KNEIPP

Se capătă pretulindeni. - 1/2 Chilo 25 cr.

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?Aceasta e o cafea adevărată pentru
familie și sănătate, care prin
modul de fabricațiune a lui Kathreiner
are plăcutul gust de cafea de boane,
numai prin această, fără de celelalte
avantajii, se deosebește această cafea
maltă de toate celelalte produse.Cafeaua-Kathreiner este cel mai
gustos, sănătos și ieftin surrogat
cafeaua de boane. E un produs curat
naturii în boane întregi și se usează
mare avantajiu în locul celei măci.în locul acelor surogate pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător ne-
labile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedit adese de falsificate prin adaus
străine. Începând cu o terțialitate, se pôte amesteca mai târziu cafea de boane cu
cafeaua Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprețuit asupra sănătății, dobândești și
un câstig în fiecare gospodărie.Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se
dovedește ca un bun mijloc de consumat în institute publice și în sute de mil de familii.
Și pură adevărată fără adaus de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent
mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beutură
gustosă.Nici o gospodină conștientoasă sau mamă, nici un iubitoriu de
cafea în genere, să nu întârzie, ca pentru propria sănătate să se folosească de cafeaua
de maltă Kneipp. Numai să fie cu luare aminte la notrebnicile
imitațiuni, prin cari publicul merou este expus înșelăciunii și
să considere la cumpărare marca de pe pachetele originale albo
cu numele**Kathreiner!**Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați să fiți
momiți! Veritabilul „Kathreiner“ nu poate și nu-l permis
să se vândă cumponit, sau în altfel de pachetații.**Fabrică de casse.**Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului,
că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică
de casse.Spre incredințare, că furnizez numai marfă bună
și frumoasă, servească împregiurarea, că vând casse
fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fie-
cărui a se convinge cu prilegiul comandelor în atelier
despre bunătatea materialului și conștientiositatea exe-
cutării.Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la
cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face
cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai
conștientios mod toate comandații, semnez în speranța
unei clientele binevoitoare

[950] 6-

cu distinsă atimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acoardă și plătierea în rate.